

Терезио Боско

Част от книгата

Ораторио на св. Йоан Боско

Модел и образ на съвременния салезиански център

Бележки и превод от чешки: Ярослав Фогл, SDB

За вътрешно ползване от Салезианите на Дон Боско

2008г.

Ораторио според Св. Йоан Боско

Дон Боско формулирал своите идеи за Ораториото след дългогодишния си опит. Идеята за Ораторио съдържа три елемента:

1. Да го ръководи аниматорът, който е духовно зрял и който активно присъства в програмата (асистенция = активно присъствие)
2. Да изгради такава среда, която е богата на радости и веселие.
3. Да направи такъв простор, където младите могат да срещнат Бог.

Да го води аниматорът, който е духовно зрял и който активно присъства в програмата (асистенция = активно присъствие)

Това изисква:

- присъствие на аниматора, което е физическо осезаемо, активно, постоянно (личност, която пречи да се проявява злото и която прави атмосферата да бъде радушна и с различни занимания).
- приятелство на аниматора, който се чувства добре, когато е между младежите, който обича да е с тях, отделя им времето си и разговаря с всичките.
- внимание на аниматора, който се интересува, помага, съветва, който търси младежите, когато отсъстват, който ги посещава извън Ораториото, мисли и се моли за тях.

Да помисля:

- Присъствам ли при децата и младежите активно, физически и постоянно? Или избирам по-лесния начин, да говоря с приятели, да седя на пейката?
- За какво ме смятат младите? Станах ли техен приятел, който обича да е сред тях?
- Интересувам ли се от тях? Познавам ли тяхното положение, семейството, училище, вяра, музиката, на кого е фен?
- Отбелязах ли дата на техния имен и рожден ден, за да мога да им честитя?
- Размишлявам ли върху това, което приказват или което ми казват? Размишлявам ли върху това как ще им помогна? Моля ли се за тях? Имаме ли списък на имената им и от време на време го поглеждам, за да си ги припомня и помисля върху тях?
- Как защитавам слабите? Как преча на младежите, които говорят неприлично?

Да устрои такава среда, която е богата на радости и веселие

Начин на устройване:

- Предложение за различни игри и занимания (които се подновяват), които привличат вниманието на младите хора.
- Участието на аниматора по време на играта (най-хубаво е да се включи в играта).
- Активно присъствие (асистенция) на аниматора, който предхожда и успокоява караниците, защитава слабите, дава простор на всичките, които искат да играят. (Никога не играе, не говори и т. н. на 100%, но наблюдава ситуацията и младежите.
- В програма използва песни, музика, пиеси, приказки, екскурзии

Да помисля:

- Присъствам ли активно в игрите и заниманията на младежите?

- Мога ли да предложи друга програма освен футбол или джаги?
- Защи́тавам ли слабите? Давам ли на всичките възможност да играят желаната игра? Или оставям по-големите да заплашват по-малките.
- Смятам ли място, където мога да предложи на младежите да четат нещо хубаво и полезно, за излишно?
- Какъв смисъл има разходката? Имат ли смисъл пиесата, пеенето, свиренето на китара?

Да изгради такъв простор, където младите могат да срещнат Бог.

Християнска среда според Дон Боско:

- Във възпитателният процес Бог трябва да е на първо място. Така е смятал и Дон Боско. Ако не евангелизираме в салезианските центрове, нямаме право да съществуваме.
- Църквата или параклиса били смятан за център на ораторийна дейност.¹ Основа на програмата били: литургиите, причащенията и изповедите, проповедите, катехизисите, църковното пеене. Друга дейности като игри и занимания бяха в програмата, за да привличат, да създадат, основата за по-важни житейски неща.
- Присъствието (асистенция) на аниматорите, които са били истински християни, е било належащо. Те са помагали на младежите да намерят отношението с Бог. Да им стане приятел и Той да стане извор на тяхната радост, любов и значимостта.
- Говорило се за приятелство с Бог и за низостта на греха.
- Дон Боско бил убеден, че изповедта и причащението са най-основните източници, които правят младежите добри граждани и искрени християни.
- Били организирани различни духовни програми и упражнения и никога не липсвала духовната думичка на възпитателя.
- Били написани точни и лесни правила как младежите да живеят християнски в Ораториото и извън него.

Да помисля

- Убеден ли съм в това, че ако искам добре да възпитавам децата и младежите, трябва Бог да е на първо място в техния живот?
- Убеден ли съм, че смисълът на Ораторио не е да забавлявам децата и младежи, те да побеждават турнири, а да помогна на младите хора да станат добри граждани и добри християни?
- Стремя ли се самичък да стана добър християнин, за да стана добър пример на децата и младежите?
- Смятам ли църквата или параклиса за основното нещо в Ораторио?
- Говоря ли с децата и младежите за приятелството с Бог? Обяснявам ли им, че само чрез приятелството с Бог мога да съграждам своята любов, радост и значимост?
- Искам ли да се включа в „инициативна група“, която заедно се моли, чете библейски текстове, труди се за своето развитие и иска да помага на хората?
- Има ли смисъл да напуска Ораторио някой, който богохулства или не уважава и не е толерантен към християнството?

¹ Самата дума „Ораторио“ означава място за молитва.

Салезианската асистенция (активно присъствие) в Ораторио

1. Салезианите и аниматорите трябва да разберат, че Ораторио не е общо пространство, където всеки може да идва и да си прави каквото си иска. Ораторио е собствен имот на салезианите и те заедно със своите приятели го предоставят на децата и младежите.
 - Като собственици трябва да плащат разходите за ток, вода, отопление, но също са отговорни за всичко, което се случва там. Това означава, че имат право да предложат правила, които да се спазват от всички. В краен случай могат да изгонят нарушителя.
2. Ние, салезианите, духовни синове на Дон Боско, ако отваряме Ораторио, получаваме сериозна задача. Носим отговорност за децата и младежите пред родителите, че ще ги възпитаваме според салезианска педагогика. Това означава, че сме задължени да възпитаваме чрез активно присъствие (асистенция)² и да анимираме³ младите хора и нашето възпитателно дело да бъде водено от разум, любов и вяра. Гарантираме, че ще присъстваме на програмата, че ще ги наблюдаваме приятелски, че ще се застъпим пред родителите, че ще им помагаме да се изградят като добри граждани и добри християни.
3. Ако не можем да дадем гаранция на родителите, трябва да сме толкова сериозни, да им кажем да дойдат и да ни помогнат, или да закрием Ораторио. (Институциите също не отварят за клиентите по време, когато не могат да осигурят човека, който ще се грижи за тях.)
4. Нашият човешки-християнски-възпитателен стремеж трябва да е насочен към младежта и техните родители. Трябва да знаят за нашата цел, за нашите стремежи. Ако не са доволни от нашата цел, трябва да знаят, че Ораторио не е за тях.
5. Всеки аниматор-възпитател трябва да:
 - присъства на програмата физически
 - присъства на програмата активно (организира програмата, която е предварително обмислена)
 - присъства на програмата и да е заинтересуван като приятел, който с любов наблюдава детето и младежа, както майка наблюдава децата си (или както Бог наблюдава човека), за да му помогне, да го съветва, да си играе с него, да го насочва...
6. Приятелство изразяваме най-често като говорим с децата и младежите радушно и приятелски. Добрият възпитател трябва да поговори поне малко **ВСЕКИ ДЕН** с **ВСЕКИ МЛАД ЧОВЕК**, който е посетил Ораториото.
7. Трябва да стана приятел на тези, които са най-проблемни и тези, които са тихи, които евентуално се крият пред нас.
8. Случва се, понякога, че аниматорът-възпитателят трябва да говори с родителите или приятели, които искат да поговорят с него или искат информация, или искат да решат проблемите. Тези посетители пречат да мога да следя ситуацията в Ораторио, затова

² **Асистенция (активно присъствие) = основно нещо** - думата асистенция в салезианския речник означава активна подкрепа на младите хора в тяхното израстване към доброто (в насочеността към Бог и към служба), в смелостта да се грижат за освобождението си от всякакъв вид робството и зависимост, за да не попаднат в обятията на злото. Това означава да наблюдаваме с Божиите любещи очи и в точното време, ако има нужда да реагираме, да помогнем, да съветваме, да предупредим.

³ **Анимацията** е възпитателен метод, който ненасилствено, чрез подходящи програми и методи, подкрепя и подтиква младежите да търсят собствени пътища в живота и собствени възможности за изграждане на своята идентичност (личност), свобода и автономия. Значи, аз анимирам тогава, когато размишлявам, решавам нещата и действам така, за да мотивирам младия човек да мисли, реши и заедно с другите да се грижи за промяната на околния (младежки) свят, да въведе в него истински ценности и по такъв начин да развива критична съвест.

трябва да намаля времето на разговора с тях колкото е възможно и да наблюдавам какво се случва там.

9. Никога не трябва да съм заангажиран в играта или в разговора или в други неща 100%. Винаги трябва да знам, какво се случва и в най-тъмния ъгъл на Ораторио.
10. Ако отварям Ораторио, винаги трябва да дойда поне 5 минути по-рано, за да погледна пространството да ли е всичко на ред. След това да поканя децата и младежите да влязат в Ораторио.
11. Никога да не обиждаме, да не сме иронични, не бием децата. Винаги да се обаждаме, ако чуем обиди, неприлични думи...
12. Нека се стремим да станем приятели на децата и младежите, за да ни уважават и да спечелим тяхното уважение.

Петър Брайдо пише: „Дон Боско уточнил най-основното нещо в своята „превантивна система“ в думата „асистенция“ (активно присъствие). Самичък пише: 'Асистенция означава, че възпитателят представя правилата и след това заедно с другите (учители, аниматори, възпитатели) следи да се спазват и се стреми да е постоянно някой между тях и да говоря с тях като любещ баща. Той е примерът, който учениците винаги могат да последват, и той ги съветва и им прави забележка с любов. С други думи: Направи всичко възможно, за да стане трудно на младежа да греши и да прави глупости и щуротии.“ (Giovanni Bosco, *Scritti pedagogici e spirituali*, LAS-Roma 1987г., с.212)